

ÕTÜ suvelaager Viitnal – 10.–13. august 2008

Igal aastal on laagri fookuses olnud veidi erinev külg teadusest: teaduse piirid, maailmakäsitluse erinevad vormid, teadmise ja usu vahekord teaduses, tõde ja vale teaduses. Tänavu oli teemaks jäävusseadused erinevates teadusvaldkondades.

Laagri programmi pani kokku Estonian Business School'i professor Peeter Lorents.

10. august, pühapäev

14:00 Saabumine, majutamine, kogunemine

14:30 Lõunasöök

15:30 Rivistus, nägude ülelugemine, laagri kava tutvustus

16:00 1. jutusessioon - Peeter Lorents: "Jäävusseaduste olemusest" - füüsika ja muusika näitel – tempereeritud helireast kuni energiajäävuseni; Bachist, Händelist, Einsteinist ja Noetherist. Sellest, miks varem pidi klavessiini ümber häälestada, kui primadonna tahtis laulda veidi kõrgemalt või madalamalt kui eelmine laulja, aga nüüd enam ei pea. Leo Võhandu: "Jäävus ja juhuslikkus" - juttu oli jäävusest ja juhuslikkusest, mõõtmisteooria keerulisusest, sellest, et sündmuste ahelal on teised omadused kui üksikjuhtumil ja paljust muust põnevast matemaatikas. Võhandu sõnul on inimkond arenenud tänu meeste laiskusele: „Võib-olla elaksime siiani jätkuvalt neandertallaste kombel, kuna aga naisel tuli idee mees tööle panna ja mees on oma olemuselt küllaltki laisk, oli viimane sunnitud lihtsamaid mooduseid leiutama hakkama” – nii pandi alus teaduse arengule. Võhandu ettekandest jäi kõlama ka tõdemus: „Kogu teadus on asjadele teistmoodi otsa vaatamine ning teooriad ei tasu uskuda”. Töenäosuste uurijana ärgitas Võhandu noori korduvalt kihlvedusid sõlmima, kuid kahjuks või õnneks ei leidnud ta oma pakkumiste osas vastaseid.

19:00 Öhtusöök

19:30 Dispuut; juhib Peeter Lorents - Kõik osalevad aktiivselt

21:00 Tegevus vabal valikul: saun, grill, tants ja tagaajamine ...

11. august, esmaspäev

9:00 Hommikusöök

9:30 2. jutusessioon - Margus Niitsoo: "Jäävusseadused matemaatikas" - Niitsoo sõnul ei ole matemaatikas peale loogika midagi jäävat – „kõik on defineerimise küsimus”. Seevastu kogu füüsika on tema sõnul jäävusele üles ehitatud. Niitsoo peatus pikemalt oma lemmikteemadel – kuldlõige ja Fibonacci arvuread. Noored said teada, et mida lähemal on inimese mõõdud kuldlõikele, seda ilusamaks vaataja teda peab. Sirje Keevallik: "Jäävusseadused füüsikas"

14:00 3. jutusessioon - Toomas Kaevand: Jäävusseadused keemias - massi-, energia-, laengu ja keemilise elemendi jäävusseadused akad. Agu Laisk: "Jäävusseadused bioloogias" - soojus- ja kiirgusenergia, kasvuhooneefekt ja fotosüntees

17:15 Matk Ojaäärsel (kohale bussiga)

20:00 Dispuut 2 teemal "Kas teadused, mis ei põhine jäävusseadustel, on tõsiselt võetavad teadused?"; juhib Peeter Lorents

21:00 Tegevus vabal valikul

12. august, teisipäev

9:30 4. jutusessioon - Einar Laigna: "Jäävusseaduste religioossed aspektid" - Laigna sõnul tuleks hoiduda tarbijalikust mõtteviisist ning „elada nii, et elu lõpul oleks meie teemant

natukenegi briljandi moodi”. Mart Raukas: "Jäävusseaduste antiikfilosoofilised aspektid" - juttu oli Antiik-Kreekast ning selleaegsest ellusuhtumisest, kus humanismi aluseks oli piiri ja mõõdu tunnetus. Räägiti ka sellest, mis peaks olema aluseks eurooplaseks olemisele.

14:00 Retk Oandu pärandkultuurikeskusesse (kohale bussiga)

18:30 5. jutusessioon - Ülo Vooglaid: "Jäävusseadused ja ühiskond" - püsivaks nõudeks kogu ühiskonna jaoks on kõlbelisus. Väga oluline meie kõigi jaoks on hoida selliseid püsiväärtusi nagu emakeel ja kultuur. Negatiivseks tendentsiks kogu maailmas pidas Vooglaid ükskõiksust ja tundis rõõmu, et need noored, kes Viitnale olid kogunenud, kindlasti ükskõiksed ei ole, sest muidu nad ei oleks kohale tulnud.

20:00 Tegevus vabal valikul

13. august, kolmapäev

9:30 6. jutusessioon - Natalja Viilman: "Jäävusseadused ja majandus (sh Eesti majandus: väike vaade minevikku, olevikku ja tulevikku)" - Langus meie majanduses oli täiesti prognoositav ja Eesti Pank seda ka tegi. Kõikumised on majanduses reeglipärased ja ligikaudu kuus kvartalit ette prognoositavad. Seda segasemaks jääb, miks see riigijuhtidele siiski üllatusena tuli. Lohutada võime ennast sellega, et on kohti, kus kõik on veel palju halvemini – näiteks Zimbabwe's on inflatsioon ~2 miljonit protsenti aastas.

11:30 Lõpurivistus, nutt ja hala, kojusõit